СОВЕТ САРМАНОВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ **КАРАР**

____________________ с. Сарманово №________________

14.11.2022 ел № 109

«Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр кертү турында;

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2021 елның 30 апрелендәге 116-ФЗ номерлы Федераль закон (2021 елның 30 декабренә үзгәрешләр белән), «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелек) һәм муниципаль контроль турында» Федераль закон кабул ителүгә бәйле рәвештә Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2021 елның 11 июнендәге 170-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе Бюджет кодексына үзгәрешләр кертү турында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләренең гамәлдә булуын туктатып тору хакында» 2021 елның 28 июнендәге 228-ФЗ номерлы Федераль закон (2021 елның 29 ноябренә үзгәрешләр белән) (2022 елның 1 гыйнварыннан гамәлдә булган редакция) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроле турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2022 елның 14 мартындагы 60 номерлы Федераль закон нигезендә «Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставының 86-88 ст., Россия Юстиция министрлыгының Түбән Новгород өлкәсе буенча Баш идарәсе каршындагы Координация советы утырышы 02.11.2021 елның 2 ноябрендәге 2 номерлы беркетмәсенең 2.1.6 пунктын һәм Идарә каршындагы Координация советы утырышы 2021 елның 10 июнендәге 1 номерлы беркетмәсенең 1.1.3 пунктын үтәү йөзеннән Сарман муниципаль районы Советы карар итте:

1.Кушымта нигезендә «Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертергә.

карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә дип билгеләргә.

3. Гамәлдәге кануннарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә җибәрергә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны муниципаль район Советының законлылык, хокук тәртибе һәм җирле үзидарә мәсьәләләре буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Сарман муниципаль районы

Советы рәисе Ф. М. Хөснуллин

Сарман муниципаль районы Совет 14.11.2022 ел. № 109 карарына кушымта

«Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында

7. 6 статьяның 5 өлешендәге пунктын түбәндәге редакциядә бирергә:
«5) муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән тыш җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге, автомобиль транспортында, шәһәр җир өсте электр транспортында һәм юл хуҗалыгында муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән тыш муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;»;

2) 6 статьяның 1 өлешендәге 28 пунктында «файдалану һәм аны саклау» сүзләрен «саклау һәм алардан файдалану» сүзләренә алмаштырырга;

3) 6 статьяның 1.1 өлешендәге 2 пунктында «җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышыннан» сүзләрен «автомобиль транспортында, шәһәр җир өсте электр транспортында һәм юл хуҗалыгында» сүзләренә алмаштырырга;

4) 6 статьяның 1 өлешендәге 16 пунктында «файдалану һәм аны саклау» сүзләрен «саклау һәм алардан файдалану» сүзләренә алмаштырырга;

5) 12 статьяга түбәндәге пунктлар өстәргә:
«3.1) инициатив проектлар;
3.2) территориаль иҗтимагый үзидарә;»

6) II бүлекне түбәндәге эчтәлекле 15.1, 15.2, 15.3, 15.4 статьялары белән тулыландырырга:
«15.1 статья. Инициатив проектлар
1. Район халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру максатларында җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә җирле үзидарә органнарына бирелгән мәсьәләләрне хәл итү хокукы район башкарма комитетына инициатив проект кертелергә мөмкин. Инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган район территориясенең бер өлешен билгеләү тәртибе район Советы карары белән билгеләнә.
2. Инициатив проектны кертү инициативасы белән уналты яшькә җиткән һәм район территориясендә яшәүче кимендә ун граждан, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары (алга таба - проект инициаторлары) инициатив төркем чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны район Советы карары белән киметелергә мөмкин. Проект инициаторы булу хокукы район Советы карары нигезендә шулай ук район территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.
3. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:
1) район халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;
2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтиҗәсен (көтелгән нәтиҗәләрен) тасвирлау;
4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның алдан исәпләве;
5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;
6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, җирле бюджет акчалары күләменә күрсәтү;

8) район территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен район Советы карары белән билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәтү;
9) район Советы карарында каралган башка белешмәләр.
4. Инициатив проект аны район башкарма комитетына керткәнче гражданнар җыенында, җыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышында яисә конференциясендә, инициатив проект турында фикер алышу, аның район халкы мәнфәгатьләренә туры килүен билгеләү, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатка ярашлылыгын билгеләү, шулай ук инициатив проектны хуплау турында гражданнарның җыены, җыелышы яисә конференциясе кабул итү максатларында каралырга тиеш. Шул ук вакытта бер җыенда, бер җыелышта яки гражданнарның бер конференциясендә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.
Район Советы карары нигезендә, шулай ук гражданнарны сораштыру, аларның имзаларын җыю юлы белән инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклау мөмкинлеге карала.
Инициатив проектны гамәлгә керткәндә проектның инициаторлары район башкарма комитетына гражданнар җыены, җыелышы яисә конференциясенең беркетмәсен, гражданнардан сорашып белешү нәтиҗәләрен һәм (яисә) имзалар кәгазьләрен куялар, алар инициатив проектка район халкы тарафыннан яисә аның өлешендә ярдәм итүне раслый.
5. Инициатив проектны район башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат инициатив проект район башкарма комитетына кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) һәм районның рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш һәм әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән белешмәләрне, шулай ук проектның инициаторлары турында булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар район башкарма комитетына үзләренең тәкъдимнәрен һәм тәкъдимнәрен тәкъдим итү мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү срогын күрсәтеп, алдан хәбәр ителә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшькә җиткән район халкы җибәрергә хокуклы.
6. Инициатив проект кертелгән көннән алып 30 көн эчендә район башкарма комитеты тарафыннан һичшиксез каралырга тиеш. Инициатив проектны карау нәтиҗәләре буенча район башкарма комитеты түбәндәге карарларның берсен кабул итә:
1) инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә эшне җирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә җирле бюджет проектын төзү һәм карау тәртибенә (җирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) ярашлы максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) тәртиптә дәвам итәргә;
2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.
7. Районның башкарма комитеты түбәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:
1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
2) инициатив проектның Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Татарстан Республикасы законнарына һәм башка норматив хокукый актларына, әлеге Уставка туры килмәве;
3) җирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;
4) инициатив түләүләре барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә җирле бюджет акчалары булмау;
5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтиҗәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;
6) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.
8. Районның башкарма комитеты хокуклы, ә әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнең яисә дәүләт органының җирле үзидарә органын карауга тәкъдим итәргә тиеш.
9. Инициатив проектларны күрсәтү, кертү, тикшерү, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру тәртибе район Советы тарафыннан билгеләнә.
10. Районның башкарма комитетына берничә инициативалы проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, районның башкарма

комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.
11. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрү коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны формалаштыру һәм эшчәнлек тәртибе район Советы карары белән билгеләнә. Коллегия органның (комиссиянең) составы Районның башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Бу чакта коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми санының яртысы район Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган (комиссия) тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.
12. Проектның инициаторлары, район территориясендә яшәүче гражданнар җыены, җыелышы яисә конференциясе вәкаләте бирелгән башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны җәмәгать контролендә тотарга хокуклы.
13. Инициатив проектны районның башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы турында, шул исәптән акчаларны куллану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә районның рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында район башкарма комитетының хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә районның рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш.

Статья 15.2. Территориаль иҗтимагый үзидарә
1. Территория иҗтимагый үзидарәсе дигәндә җирлек территориясенең, федераль әһәмияттәге шәһәр эче территориясенең, шәһәр округының, шәһәр эче районының шәһәр эче территориясенең бер өлешендә, шулай ук авылара территориядә урнашкан торак пунктларда (яисә аларның территорияләре өлешендә) мөстәкыйль яшәү урыны буенча һәм җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча үз инициативаларын гамәлгә ашыру өчен үз-үзләрен оештыру аңлашыла.
2. Территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнарның түбәндәге яшәү территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин: күпфатирлы торак йорт подъезды; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; җирлек булмаган авыл торак пункты; муниципаль район чикләрендә гражданнарның башка яшәү территорияләре.
Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре тиешле территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы авыл җирлеге Советы, ә авылара территориядә урнашкан торак пунктларда (яисә аларның бер өлешендә) Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Советы тарафыннан билгеләнә.
4. Территориаль иҗтимагый үзидарә аның уставы нигезендә юридик зат була ала һәм коммерциягә карамаган оешманың оештыру-хокукый рәвешендә дәүләт теркәве узарга тиеш.
5. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставында түбәндәгеләр билгеләнә:
1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;
2) территориаль эшчәнлекнең максатлары, бурычлары, рәвешләре һәм төп юнәлешләре
3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары вәкаләтләрен булдыру, туктату, аларның хокуклары һәм бурычлары, срогы
4) карарлар кабул итү тәртибе;
5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәт һәм финанс чаралары белән файдалану һәм аның белән эш итү тәртибе;
6) территориаль иҗтимагый җәмәгать эшчәнлеген гамәлгә ашыруны туктату тәртибе
6. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышы, әгәр анда уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүче халыкның кимендә өчтән бере катнашса, хокуклы дип санала.
Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә

өчтән берен тәшкил итүче гражданнар җыелышларында сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.
7. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар җыелышының, конференциясенең аерым вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:
1) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;
2) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;
4) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;
5) территориаль иҗтимагый үзидарә керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;
6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау;
7) инициатив проект турында фикер алышу һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.
8. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:
1) тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен күрсәтә;
2) гражданнар җыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;
3) территорияне карап тоту, төзекләндерү буенча хуҗалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, район башкарма комитеты белән килешү нигезендә дә, район бюджеты чараларын кулланып, хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашырырга;
4) әлеге органнар һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле, әлеге актларны кабул итү компетенциясенә кертелгән муниципаль норматив хокукый актлар проектларын җирле үзидарә органнарына кертергә хокуклы.
8.1. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициатив проектны тәкъдим итә ала.
9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, җирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе әлеге Устав һәм район Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

Статья 15.3. Территориаль иҗтимагый үзидарә учреждениесе тәртибе
1. Территориаль иҗтимагый үзидарә булдыру максатларында район халкы, җирле үзидарә органнары инициативасы буенча территориаль иҗтимагый үзидарә уставы проектын эшләүне гамәлгә ашыручы һәм чикләрендә шушы территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориядә яшәүче гражданнар җыелышын оештыручы гражданнарның инициатив төркеме төзелә.
2. Гражданнар җыелышы район территориясендә территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук гражданнар җыелышын территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләр буенча район Советында тапшырырга вәкаләтле вәкилне (вәкилләрне) билгели.
3. Территориаль иҗтимагый үзидарә район Советының территориаль иҗтимагый үзидарә уставы теркәлгәннән соң гамәлгә куелган дип санала.

Статья 15.4. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе
1. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү өчен район башлыгына гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) түбәндәгеләр тапшырыла:
1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар җыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;
2) территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында карар кабул ителгән гражданнар җыелышы беркетмәсе, фамилиясен, исемен, атасының исемен, туу датасын, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясен, номерын һәм бирелү датасын, вәкаләтле вәкилләрнең һәркайсының яшәү урыны адресын күрсәтеп;
3) территориаль иҗтимагый үзидарә уставының ике нөсхәсе.
2. Әлеге статьяның 1 өлешендә билгеләнгән документлардан тыш, башка документларны тапшыру турындагы таләпләр рөхсәт ителми.».

Вәкаләтле вәкилгә исемлек һәм аларны алу датасын күрсәтеп документлар алу турынндa распискасы бирелә.
3. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кергән көннән алып ике атна эчендә район башлыгы уставны теркәү турында яисә аны теркәүдән баш тарту турында район Советы карары проектын алдан карап тикшерүне һәм әзерләүне оештыра.
4. Гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үзидарә уставын алдан карау һәм район Советының киңәш бирү тавышы хокукына ия утырышында катнашканда катнашырга хокуклы.
5. Район Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында яисә әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алган көннән соң 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә. Рөхсәт бирүдән баш тарту нигезле булырга тиеш.
6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булып Россия Федерациясе Конституциясенең территориаль иҗтимагый үзидарә уставы нормаларына, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, әлеге Уставка, башка муниципаль хокукый актларга каршы килү тора.
7. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын территориаль иҗтимагый үзидарәне төзүнең максатка ярашсызлыгы мотивлары буенча теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.
8. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча район Советы тарафыннан кабул ителгән мотивлаштырылган карар өч көн эчендә рәсми рәвештә гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) игътибарына җиткерелергә тиеш.
9. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында район Советы карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе теркәлүе турында тамга белән гражданнар җыенының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, башка нөсхә район Советында саклана.
10. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр район Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.».

7) 25 статьяның 6 пунктындагы 7 пунктның 3 абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:
«- җир кишәрлеге, башка күчемсез мөлкәт объекты, транспорт чарасы, кыйммәтле кәгазьләр (оешмаларның устав (тупланма) капиталларындагы катнашу өлешләре, пайлар) сатып алуга кагылышлы алыш-биреш буенча үз чыгымнары, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары турындагы белешмәләр, әгәр алыш-биреш суммасы әлеге затның һәм аның хатынының (иренең) алыш-биреш башкарылганчыга кадәр соңгы өч елдагы гомуми кеременнән артса, алыш-биреш башкарылган акчаларны алу чыганаклары турында.

8) 34 статьяның 1 өлешендәге 7 пунктын түбәндәге редакциядә бирергә:
«7) Россия Федерациясе гражданлыгы яисә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу яисә яшәү хокукы яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданы йә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы булу хокукы, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә башкача каралмаган булса, җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы;».

7. 39 статьяның 1 өлешендәге 9 пунктын түбәндәге редакциядә бирергә:
«9) Россия Федерациясе гражданлыгы яисә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу яисә яшәү урыны яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы.

10) 43 статьяның 1 өлешендәге 4 пунктындагы өченче абзацны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«- муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән тыш җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге, автомобиль транспортында, шәһәр җир өсте электр транспортында һәм юл хуҗалыгында муниципаль район чикләреннән читтә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;»;

11) 43 статьяның 4 өлешендәге 5 пунктының 2 һәм 3 абзацларын түбәндәге редакциядә бәян итәргә: «Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру турында функцияләр мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә муниципаль район башкарма комитеты органнарына йөкләнергә мөмкин.

Юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, тикшерүләрне оештыруга һәм уздыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла. «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 1 статьясындагы 9 өлеше нигезендә муниципаль контроль төре муниципаль берәмлек чикләрендә тиешле контроль төре объектлары булганда гамәлгә ашырылырга тиеш.».

12) 44 статья түбәндәге эчтәлекле 7 өлеш өстәргә:

«7. Башкарма комитет җитәкчесе Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы туктатылуы турында муниципаль берәмлек башлыгына хәбәр итәргә тиеш, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләтнең гражданлыгы булу яисә чит дәүләтнең яшәүгә хокукы йә Россия Федерациясе гражданының яисә, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданының чит ил гражданы булуын раслый торган бүтән документ яисә башка документ булуын.

7. 48 статьяның 1 өлешендәге 9 пунктын түбәндәге редакциядә бирергә:

«9) Россия Федерациясе гражданлыгы яисә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу яисә яшәү хокукы яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы йә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкача каралмаган булса;»

14) 54 статьяның 1 өлешендәге 2 абзацта «муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләре,» сүзләрен төшереп калдырырга;

15) 64 статья түбәндәге эчтәлекле 4 өлеш өстәргә:

«4. Муниципаль норматив хокукый актларда эшкуарлык һәм башка икътисадый эшчәнлекне гамәлгә ашыруга һәм аларның үтәлешен бәяләүгә бәйле мәҗбүри таләпләрне куллануны билгеләү һәм бәяләү тәртибе «Россия Федерациясендә мәҗбүри таләпләр турында» 2020 елның 31 июлендәге 247-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән мәҗбүри таләпләрне билгеләү һәм бәяләү принципларын исәпкә алып, муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

16) 78 статьяның 7 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:«7. Муниципаль район бюджеты проектын төзү чираттагы финанс елына һәм план чорына нигезләнә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;
- Россия Федерациясенең милли үсеше максатларын һәм гавами хакимият органнары эшчәнлегенең аларга ирешү юнәлешен билгели торган документлар;

- муниципаль районның бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- муниципаль районның социаль-икътисадый үсешен фаразлау;
- озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проекты);
- муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программаларның проектлашуларында)».

17) 81 статьяның 1 пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:
«1. Гражданнарның үзара салым акчасы астында гражданнарның җирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләрне хәл итү өчен башкарыла торган бер тапкыр бирелә торган түләүләре аңлашыла. Гражданнарның үзара салымы тәртибендә түләүләр күләме муниципаль район халкы өчен (яисә аның территориясенең өлешләре) бертигез күләмдә билгеләнә, моңа муниципаль район халкының гомуми саныннан (яисә аның территориясенең бер өлеше) 30 проценттан арта алмаган һәм алар өчен түләүләр күләме киметелергә мөмкин булган аерым категория гражданнар керми.»

18) 88 статьяның 2 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:
«2. Муниципаль район уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль район Советының әлеге Уставка дәүләт теркәве узганнан соң рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) һәм әлеге Устав нигезендә рәсми басылып чыкканнан соң, шулай ук «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм шулай ук Россия Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» порталында (http://pravo-минюст.рф) урнаштыру юлы белән үз көченә керә. Муниципаль район башлыгы теркәлгән муниципаль район Уставын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль район Советы карарын муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәве турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр кертү турында хәбәрнамә кергән көннән алып җиде көн эчендә бастырып чыгарырга (халыкка җиткерергә) тиеш.